

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת בשלח

קושי על קושי

אחרי הניסים הגדולים של קריעת ים סוף הקב"ה מנסה את ישראל: בתום שלושה ימי הליכה במדבר הצחיח, בלי מים, הם מגיעים סוף סוף אל מקווה המים במרה – אך לגודל אכזבתם המים מרים, ואי אפשר לשתות מהם. אכזבה זו, המופיעה על גבי הצימאון, מביאה את בני ישראל להתלונן קשות כלפי משה ואהרן. הם אינם מסוגלים עוד לפנות אליהם בדרך ארץ. משה רבנו צועק אל ה', וה' מורה לו את הדרך להכשרת המים לשתיה:

"וַיִּצְעַק אֶל ה' וַיֹּאמֶר ה' עֵץ וַיִּשְׁלַח אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נָסָהוּ" (שמות טו, כה).

הפסוק מעיד שה' לא הסתפק בהמתקת המים אלא גם נתן לישראל חלק ממצוות התורה – "חֵק וּמִשְׁפָּט". התורה מדגישה כי הניסיון ומתן המצוות התרחשו באותו המקום: "שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נָסָהוּ".

סמיכות זו מעוררת תמיהה: הלוא הקב"ה ניסה את ישראל ומנע מהם מים, והם לא הצליחו לעמוד בניסיון – האם זה הזמן המתאים להכביד עליהם עוד ולהטיל עליהם חוק ומשפט?!

התשובה טמונה בחלקו הראשון של הפסוק, המתאר כי ה' הורה להשליך אל המים עץ – שגם טעמו מר – ולמרבה הפלא הוספת העץ המר למים המרים הביאה להמתקתם!

עם ישראל בעת הניסיון היה כמים המרים. בהיעדר תורה ומצוות הייתה כל דאגתם נתונה לחיים החומריים, וממילא לא היו להם כלים לעמוד בניסיון – כי כשהחיים החומריים הם חזות הכול, כל קושי המתגלע בהם ממוטט הכול. ואולם משניתנו להם חוקים ומשפטים נוסף לחייהם ממד רוחני. אומנם גם בתביעות הרוחניות טמון קושי, אך זהו קושי מסוג אחר, קושי מחזק. כשם שהעץ ממתיק את המים, המצוות מכשירות את בני ישראל לעמוד בקשיי החיים.

כל אדם נתקל בחייו בניסיונות לא פשוטים ובאתגרים הניצבים לפתחו. קל יותר לעמוד בהם מתוך עולם מלא בערכים – הם המעניקים לאדם את הכלים להתמודד ולהמתיק את הקשיים.

שאל דוד בוצ'קו